

STUDIUM PRZYPADKU nr 3

Tytuł prezentacji
Potworniak – nowotwór germinalny jajnika Profilaktyka mastektomii – wybór czy fanaberia?
Pracodawca
Szpital niepubliczny
INFORMACJE o warsztatach
FORMA WARSZTATÓW
2 prezentacje multimedialne, dotyczące dwóch studiów przypadku: - profilaktyka mastektomii w oparciu o przypadek „Syndromu Angeliny Jolie” - potworniak w oparciu o doświadczenia własne podmiotu Filmy: - „Chłpiec bez kurtki” – eksperyment społeczny dotyczący empatii - „Wyłuszczenie guza jajnika TERATOMA”
PRZEBIEG WARSZTATÓW
Prezentacja rozpoczęła się od omówienia etiologii raka jajnika, tj. określenia najważniejszych czynników ryzyka występowania raka jajnika. Zwrócono uwagę na niski poziom wykrywania raka jajnika we wczesnych postaciach (jedynie u 25-30% kobiet). Następnie poruszono kwestie profilaktyki, diagnostyki oraz proponowanych form leczenia. Studium przypadku, oparte zostało na jednostce chorobowej, jaką jest potworniak (łac. <i>teratoma</i>), czyli nowotwór wywodzący się z wielopotencjalnych komórek zarodkowych, o niejednorodnej budowie histologicznej, stanowiący mieszaninę bezwładnie przemieszanych, rozmaitych tkanek.
STUDIUM PRZYPADKU – POTWORNIAK
- 33-letnia pacjentka rasy kaukaskiej - 2 ciąży – poronienie samoistne – 2015 r., 2017 r. - długotrwała stymulacja owulacji - od roku leczenie gastroenterologiczne – naracające objawy dyspeptyczne, bez efektu - w badaniu USG – w obrębie jajnika heterogeny, niejednorodny obszar średnicy 6 cm - OBJAWY: a. bóle podbrzusza, obrzęk b. uczucie pełności w brzuchu c. zaburzenie miesiączkowania

- d. upławy
- e. niestrawność, nudności, wymioty
- f. wzdęcia, zaparcia
- g. utrata apetytu
- zdiagnozowany potworniak dojrzały, chirurgiczne usunięcie całego guza

STUDIUM PRZYPADKU – ROZWIĄZANIE

Przedstawione zostały procedury stosowane w szpitalu z założeniem zapewnienia bezpieczeństwa pacjenta, w tym: skuteczna komunikacja, identyfikacja, profilaktyka i kontrola zdarzeń niepożądanych oraz zdarzeń niedoszłych, korzystanie z dowodów, zdarzenia niepożądane, bezpieczeństwo pracy, postępowanie zgodnie z etyką, kształcenie i nauczanie.

Wskazano na konieczność dbania przez wszystkich pracowników o skuteczną komunikację, w tym:

- angażowanie pacjentów i opiekunów jako partnerów w procesie opieki; odpowiednia forma relacji pacjent-lekarz jako partnerzy;
- informowanie o zagrożeniu, w tym właściwe przekazywanie złych wiadomości; używanie komunikatów ostrzegających pacjenta o zbliżającej się złej wiadomości, aby pacjent miał możliwość przygotowania się (np. „Niestety mam dla Pana/Pani złą wiadomość...”);
- przekazywanie pacjentom rzetelnych informacji po wystąpieniu zdarzenia niepożądanego (ujawnienie informacji); transparentność i szczegółowy opis; zwrócenie uwagi na niesłuszne założenie lekarzy o znajomości przez pacjentów procedur obowiązujących w szpitalu, potencjalnych zagrożeniach związanych z zabiegiem lub chorobom;
- uzyskiwanie zgody na działanie medyczne; konieczność wyjaśnienia pacjentowi przebiegu zabiegu, ryzyk związanych z zabiegiem, najlepiej prostym, niemedyceznym językiem; wskazanie na konieczność każdorazowego uzyskiwania zgody pacjenta, szczególnie w szpitalach klinicznych, w których w zabiegach uczestniczą studenci;
- kulturalne zachowanie, okazywanie szacunku, kompetentne podejście do pacjenta; wskazanie na pacjentów transkulturowych i różnic kulturowych, które mogą mieć znaczenie przy podejmowaniu decyzji dotyczących pacjenta.

Zwrócono uwagę na istotne znaczenie kompetencji miękkich również w zespole, tj.:

- umiejętności pracy zespołowej; dbanie o bezpieczeństwo pracowników;
- umiejętność kierowania zespołem;
- radzenie sobie ze stresem i zmęczeniem;
- etyczne zachowanie i kierowanie się etyką w pracy;
- uczenie się od innych w miejscu pracy;
- nauczanie innych w miejscu pracy – odnalezienie się w roli i nauczyciela i ucznia.

Podczas prezentacji zaprezentowane zostały dwie Procedury przekazywania złych wiadomości:

1. EMPATIA, tj.:

- E – emocje, zarówno pacjenta, jak i lekarza;
- M – miejsce i osoby, zapewnienie intymności rozmów z pacjentem, a także np. w sytuacji chorego dziecka – jeżeli to możliwe, rozmowa z obojgiem rodziców/opiekunów;
- P – perspektywa pacjenta, spojrzenie na problem oczami pacjenta;
- A – adekwatny język, dostosowany do pacjenta;
- T – treść wiadomości, jasny, zrozumiały przekaz;
- I – informacje dodatkowe, np. instrukcja postępowania dla pacjenta;
- A – adnotacje w dokumentacji, działanie zgodnie z procedurami obowiązującymi w szpitalu.

2. SPIKES, tj.:

- S – *setting* – stosowne otoczenia;
- P – *perception* – poznanie stanu wiedzy chorego;
- I – *invitation* – zaproszenie do rozmowy;
- K – *knowledge* – przekazanie informacji;
- E – *emotion and empathy* – emocje i empatia;
- S – *strategy and summary* – plan działania i podsumowanie.

Wskazano również na najczęstsze błędy lekarzy podczas przekazywania niepomysłnych informacji:

- kierowanie się emocjami, a nie racjonalnym podejściem;
- brak intymności podczas rozmowy z pacjentem;
- brak empatii, zrozumienia stanowiska pacjenta;
- nieodpowiednia forma przekazywania informacji o chorobie;
- zbyt skomplikowany język medyczny podczas rozmowy.

STUDIUM PRZYPADKU – PROFILAKTYKA MASTEKTOMII

- znana aktorka Angelina Jolie
- choroby występujące w rodzinie
- nosicielka genu BRCA1, odpowiedzialnego za zwiększenie ryzyka zachorowania na raka piersi i jajników
- oszacowane ryzyko zachorowania:
  - a. na raka piersi – 87%
  - b. na raka jajników – 50%
- zastosowano profilaktyczną podwójną mastektomię, czyli amputację piersi (wyższe ryzyko wystąpienia raka piersi) oraz usunięcia jajników i jajowodów

STUDIUM PRZYPADKU – DYLEMATY

- mastektomia jako działanie profilaktyczne, mogące usunąć ryzyko zachorowania
- znaczący spadek ryzyka zachorowania z 87% do mniej niż 5%
- zabieg nie niweluje całkowicie ryzyka zachorowanie, a jedynie zmniejsza ryzyko, ponieważ pacjent w dalszym ciągu jest podatny na zachorowanie
- dylematy etyczne związane z zabiegiem
- utrata możliwości zajścia w ciążę
- utrata poczucia kobiecości
- wątpliwości dotyczące usuwania innych narządów w sytuacji potencjalnego zagrożenia